

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 6/2005 vp**

Hallituksen esitys WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Sivistysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä maaliskuuta 2004 lähettäessään hallituksen esityksen WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 29/2004 vp) valmistelevalle sivistysvaliokunnalle käsiteltäväksi sivistysvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto sivistysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Jukka Liedes, opetusministeriö

- lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö
- kirkkoneuvos Matti Halttunen, Kirkkohallitus
- oikeustieteen kandidaatti Kristiina Harenko
- professori Mikael Hidén
- assistentti Juha Lavapuro
- oikeustieteen tohtori, dosentti Pekka Lämsinen
- tutkija Tuomas Mylly
- professori Olli Mäenpää
- oikeustieteen tohtori, dosentti Rainer Oesch
- professori Tuomas Ojanen
- professori Kaarlo Tuori
- professori Veli-Pekka Viljanen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— liikenne- ja viestintäministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi 20 päivänä joulukuuta 1996 tehdyt WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen samoin kuin lait näiden sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Tekijänoikeussopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 6 päivänä maaliskuuta 2002 ja esi-

tys- ja äänitesopimus 20 päivänä toukokuuta 2002. Sopimukseen niiden voimaantulon jälkeen liittyvän sopimuspuolen osalta ne tulevat voimaan kolmen kuukauden kuluttua sitoutumisasiakirjojen tallettamisesta WIPO:n pääjohtajan haltuun.

Lakiehdotukset ovat tarkoitettuja tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädet-

tävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimukset tulevat voimaan Suomen osalta.

Esityksen käsittelyjärjestysperustelujen mukaan sopimusten hyväksymisestä voidaan päät-

tää äänten enemmistöllä ja lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Eduskunta hyväksyy perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan muun ohella sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Tekijänoikeuden ja sen lähioikeuksien perusoikeuskytkentäisestä luonteestakin johtuen on selvää, että käsiteltävänä olevat sopimukset sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan suostumus sopimuksille on siten tarpeen.

Euroopan yhteisö on osallistunut sopimusneuvotteluihin ja voi kummassakin sopimuksessa olevan nimenomaisen määräyksen mukaan liittyä sopimusosapuoleksi. Esityksen perusteluista ilmenee, että merkittävä osa sopimusten määräyksistä kuuluu yhteisölainsäädännön alaan, vaikka esityksessä ei yksityiskohtaisemmin tehdäkään selkoa toimivallan jakautumisesta yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välillä. Eduskunta hyväksyy vakiintuneen käytännön mukaan tällaisen ns. sekasopimuksen vain siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan (esim. PeVL 16/2004 vp, s. 2—3, PeVL 24/2004 vp, s. 2, PeVL 48/2004 vp, s. 3/1). Eduskunnan hyväksymispäätökset on siksi muotoiltava tätä käytäntöä vastaaviksi.

Perustuslakivaliokunta pitää aikaisemman kantansa mukaisesti tärkeänä, että toimivallan jakautumiseen kiinnitetään riittävästi huomiota

laadittaessa hallituksen esityksiä jaetun toimivallan sopimuksista. Esityksistä tulee ilmetä, miltä osin sopimukset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan (PeVL 6/2001 vp, s. 3). Valiokunnan mielestä sivistysvaliokunnan on syytä hankkia asiasta selvitys esityksen jatkovalmistelussa.

Sopimusten määräykset eivät koske perustuslakia sen 94 §:ssä tarkoitetussa merkityksessä. Sopimusten hyväksymisestä päätetään siten äänten enemmistöllä.

Koska sopimusmääräykset eivät ole ongelmallisia perustuslain kannalta eikä lakiehdotuksista ole muutoinkaan huomautettavaa perustuslain näkökulmasta, voidaan lakiehdotukset käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että eduskunnan suostumus on tarpeen WIPO:n tekijänoikeussopimukseen samoin kuin WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan,

että tästä päätetään kummankin sopimuksen osalta äänten enemmistöllä ja

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Markku Rossi /kesk
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Simo Rundgren /kesk
	Roger Jansson /r	Arto Satonen /kok (osittain)
	Irina Krohn /vihr	Seppo Särkiniemi /kesk
	Miapetra Kumpula /sd	Ilkka Taipale /sd (osittain)
	Annika Lapintie /vas	Astrid Thors /r
	Klaus Pentti /kesk	vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.